

בעידית דניזק שהיא כזיבורית דמזיק, אלא לחייבו לשלם מעידית שלו.

ומפרשת הגמרא טעם מחלוקתם של התנאים:

מאי טעמא דרבי ישמעאל האומר שבדניזק שיימינן, משום שרבי ישמעאל למד זאת ב"גזירה שוה"⁽³⁾ לפי שנאמר "ושילח את בעירו וביער בשדה אחר, מיטב שדהו ומיטב כרמו ישרם".

נאמרה "שדה" לענין נזק למעלה, "וביער בשדה אחר"⁽⁴⁾ ונאמרה "שדה" לענין תשלומין למטה [בסוף הפסוק] "מיטב שדהו ישרם". ויש לנו ללמוד בגזירה שוה:

מה, כמו ש"שדה" האמורה למעלה היא שדה דניזק, שהרי בו הכתוב מדבר, אף "שדה" האמורה למטה, לענין תשלומי הנזק במיטב

שדהו, בשדה דניזק דיבר הכתוב. ונמצינו למדים, שבמיטב שדהו של ניזק הוא משלם.

ורבי עקיבא סבר: אין ללמוד גזירה שוה זו, שהרי הכתוב "מיטב שדהו ישרם" מדבר על "שדהו" דהיאך דקא משלם, [של מי שמשלם], דהיינו המזיק, ולא אתי גזירה שוה ועקר ליה לקרא.⁽⁵⁾

ורבי ישמעאל אמר לך: **אהני גזירה שוה**, ואף **אהני קרא**. כלומר, משניהם אנו לומדים, הן מהגזירה השוה, והן ממשמעות הכתוב.

אהני [הועילה] גזירה שוה לכדאמרן [למה שאמרנו], שהמזיק משלם בעידית דניזק, ואכן כך הוא עיקר דינו.

וכן **אהני קרא** — שמשמע מיטב דמזיק — ללמדנו דאי אית ליה [אם יש לו] למזיק

מרבי עקיבא.

וראה בתוספות [לעיל ד"ה אמר אביי], שמשלשונו של רבי עקיבא, אכן יש ללמוד שרבי ישמעאל מחמיר באיזה ענין אחר שלא נזכר להדיא בכרייתא, והביאו את דברי אביי בבבא קמא נט א, ראה שם.

3. בפשוטו "גזירה שוה" גמורה היא, כלומר, שמיני קיבלו שיש ללמוד תיבות "שדה" זו מזו, אך יש מהראשונים שכתבו, כי בכל מקום שנאמרה לשון: "נאמר" כו' ו"נאמר" כו', אינה "גזירה שוה", אלא מידת "ילמד סתום מן המפורש"; וראה להלן בהערות.

4. כן פירש רש"י, ולפי זה "למעלה" אינו ראש הפסוק, כי לפני כן נאמר "כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה" וגו'. ולכאורה גם מהרישא אפשר ללמוד, וראה "פני יהושע"

בבבא קמא, וברש"י על התורה].

5. על פי רש"י בבבא קמא.

ולכאורה קשה, איך רבי עקיבא לא דרש את הגזירה שוה, והרי אי אפשר לחלוק על מי שאומר שקיבל מרביתו גזירה שוה שנמסרה בסניני?! [ראה תוספות שבת צז א].

ואף אם הוקשה לרבי עקיבא מלשון הכתוב, דמשמע דהאיך דקא משלם, הרי יש לומר אהני גזירה שוה ואהני קרא?!

וב"מצפה איתן" בבבא קמא האריך, וכתב, שלפי דעת רבינו תם [הובאו דבריו בשיטה מקובצת בבא קמא ו ב מדברי מהר"י כ"ץ, ולהלן נט א בדברי תוספות שאנן ותוספות ערכין טו א], שלא נמסרה כאן גזירה שוה, אלא במידת "ילמד סתום מן המפורש" למד רבי ישמעאל, אתיא שפיר.